

Spis treści

CZĘŚĆ I

1. Budowa i funkcja skóry – <i>Aneta Szczerkowska-Dobosz</i>	3
1.1. Symptomatologia dermatologiczna	3
1.1.1. Wykwity pierwotne	4
1.1.2. Wykwity wtórne	9
1.1.3. Układ wykwitów	14
1.2. Wywiad i badanie fizykalne	15
Piśmiennictwo	15
2. Choroby bakteryjne – <i>Wioletta Barańska-Rybak</i>	16
2.1. Choroby o etiologii paciorkowcowej	16
2.1.1. Róża	16
2.1.2. Okołofoodbytnicze paciorkowcowe zapalenie skóry	18
2.2. Choroby o etiologii gronkowcowej	19
2.2.1. Zapalenie mieszków włosowych	19
2.2.2. Czyrak	21
2.2.3. Ropnie mnogie niemowląt	22
2.2.4. Gronkowcowy zespół oparzonej skóry	23
2.3. Choroby o etiologii mieszanej	24
2.3.1. Liszajec zakaźny	24
2.3.2. Nieszowica	26
2.4. Gruźlica skóry	27
Piśmiennictwo	27
3. Choroby wirusowe	28
3.1. Infekcje wywołane przez wirusy HPV – <i>Monika Konczalska</i>	28
3.1.1. Epidemiologia	29
3.1.2. Brodawki zwykłe	29
3.1.3. Brodawki podeszwowe	31
3.1.4. Brodawki płaskie	33
3.1.5. <i>Epidermodyplasia verruciformis</i>	34
3.2. Infekcje wywołane przez wirusy HSV – <i>Izabela Błażewicz</i>	35
3.3. Mięczak zakaźny – <i>Monika Konczalska</i>	41
3.3.1. Objawy i przebieg	41
3.3.2. Diagnostyka różnicowa	43
3.3.3. Histopatologia	43
3.3.4. Leczenie	44
Piśmiennictwo	44
4. Powierzchnowe zakażenia grzybicze – <i>Roman J. Nowicki</i>	45
4.1. Dermatofitozy	47
4.1.1. Grzybica stóp	49

4.1.2.	Grzybica paznokci	52
4.1.3.	Grzybica skóry owłosionej głowy	56
4.1.4.	Grzybica skóry gładkiej	59
4.1.5.	Grzybica rąk	60
4.1.6.	Grzybica pachwin	60
4.2.	Kandydozy skóry i błon śluzowych	61
4.2.1.	Kandydoza jamy ustnej	61
4.2.2.	Kandydoza wyprzeniowa	63
4.2.3.	Kandydoza pieluszkowa	63
4.2.4.	Kandydoza paznokci i wałów paznokciowych	63
4.2.5.	Kandydoza żołądki i napletka	64
4.2.6.	Kandydoza sromu i pochwy	64
4.3.	Łupież pstry	66
	Piśmiennictwo	68
5.	Choroby pasożytnicze – <i>Hanna Ługowska-Umer</i>	69
5.1.	Świerzb	69
5.2.	Wszawica	71
5.2.1.	Wszawica głowowa	71
5.2.2.	Wszawica odzieżowa	71
5.2.3.	Wszawica łonowa	72
	Piśmiennictwo	73
6.	Choroby łojotokowe – <i>Michał Sobjanek</i>	74
6.1.	Trądzik zwyczajny	74
6.1.1.	Trądzik związany z przyjmowaniem steroidów anabolicznych	77
6.2.	Trądzik różowaty	80
6.3.	Łojotokowe zapalenie skóry	85
	Piśmiennictwo	87
7.	Łuszczyca – <i>Aneta Szczerkowska-Dobosz</i>	88
7.1.	Definicja	88
7.2.	Epidemiologia	88
7.3.	Etiologia i patogenezę	88
7.4.	Objawy	90
7.5.	Postacie łuszczycy	91
7.6.	Aktywność łuszczycy i jej przebieg	97
7.7.	Ocena ciężkości łuszczycy	98
7.8.	Rozpoznanie łuszczycy	99
7.9.	Leczenie łuszczycy	99
7.9.1.	Leczenie miejscowe	99
7.9.2.	Fototerapia	100
7.9.3.	Leczenie ogólne	100
	Piśmiennictwo	105
8.	Liszaj płaski – <i>Aneta Szczerkowska-Dobosz, Dorota Purzycka-Bohdan</i>	106
8.1.	Definicja	106
8.2.	Epidemiologia	106
8.3.	Etiologia i patogenezę	106
8.4.	Obraz kliniczny	107
8.5.	Rozpoznanie	109

8.6.	Rozpoznanie różnicowe	110
8.7.	Leczenie	110
	Piśmiennictwo	111
9.	Choroby alergiczne skóry	112
9.1.	Pokrzywka – <i>Elżbieta Grubska-Suchanek, Roman J. Nowicki</i>	112
9.1.1.	Definicja i obraz kliniczny	112
9.1.2.	Podział i przyczyny pokrzywek	114
9.1.3.	Diagnostyka pokrzywek	118
9.1.4.	Różnicowanie pokrzywek	119
9.1.5.	Ogólne zasady leczenia pokrzywek	119
9.1.6.	Podsumowanie	121
9.2.	Atopowe zapalenie skóry – <i>Aleksandra Wilkowska, Magdalena Trzeciak, Roman J. Nowicki</i>	122
9.2.1.	Definicja	122
9.2.2.	Epidemiologia	122
9.2.3.	Etiologia i patogenezą	122
9.2.4.	Obraz kliniczny AZS	126
9.2.5.	Rozpoznanie	130
9.2.6.	Różnicowanie	132
9.2.7.	Leczenie	133
9.3.	Wyprysk – <i>Aleksandra Wilkowska, Magdalena Trzeciak, Joanna Dawicka</i>	135
9.3.1.	Alergiczny wyprysk kontaktowy (alergiczne kontaktowe zapalenie skóry)	136
9.3.2.	Wyprysk kontaktowy z podrażnienia	141
9.3.3.	Wyprysk pieniążkowy	141
9.3.4.	Wyprysk potnicowy	142
	Piśmiennictwo	142
10.	Reakcje polekowe – <i>Elżbieta Grubska-Suchanek, Małgorzata Sokołowska-Wojdyło</i>	144
10.1.	Osutki plamisto-grudkowe	145
10.2.	Pokrzywka polekowa	147
10.3.	Rumień trwały/utrwalona reakcja polekowa	150
10.4.	Zespół Stevensa–Johnsona (SJS)//toksyczna nekroliza naskórka	151
10.5.	Zespół DRESS	154
10.6.	Ostra uogólniona osutka krostkowa	156
10.7.	Polekowe zapalenie naczyń	157
10.8.	Zespół SDRIFE	158
10.8.1.	Symetryczna wyprzeniowa i zgięciowa osutka wywołana lekiem	158
10.9.	Polekowe odczynny z fotonadwrażliwości	160
10.9.1.	Podsumowanie	160
10.10.	Skórne działania niepożądane leków onkologicznych – <i>Małgorzata Sokołowska-Wojdyło</i>	161
	Piśmiennictwo	167
11.	Choroby układowe tkanki łącznej	169
11.1.	Toczeń układowy, podostry skórny i skórny – <i>Małgorzata Sokołowska-Wojdyło</i>	169
11.1.1.	Definicja	169

11.1.2.	Epidemiologia	169
11.1.3.	Etiologia i patogenezą	170
11.1.4.	Objawy kliniczne	172
11.1.5.	Rozpoznanie i rozpoznanie różnicowe	172
11.1.6.	Leczenie	176
11.2.	Twardzina – <i>Hanna Ługowska-Umer</i>	179
11.2.1.	Twardzina układowa	179
11.2.2.	Twardzina ograniczona	182
11.3.	Zapalenie skórno-mięśniowe – <i>Małgorzata Sokolowska-Wojdyło</i>	186
11.3.1.	Definicja	186
11.3.2.	Epidemiologia	186
11.3.3.	Etiologia i patogenezą	186
11.3.4.	Objawy kliniczne	187
11.3.5.	Rozpoznanie i rozpoznanie różnicowe	189
11.3.6.	Leczenie	190
11.4.	Mieszana choroba tkanki łącznej – <i>Małgorzata Sokolowska-Wojdyło</i>	192
11.4.1.	Definicja	192
11.4.2.	Epidemiologia	192
11.4.3.	Objawy i objawy kliniczne	192
11.4.4.	Rozpoznanie i rozpoznanie różnicowe	193
11.4.5.	Leczenie	193
11.5.	Zespół Sjögrena – <i>Hanna Ługowska-Umer</i>	193
11.5.1.	Definicja	193
11.5.2.	Epidemiologia	194
11.5.3.	Etiopatogeneza	194
11.5.4.	Objawy kliniczne	194
11.5.5.	Rozpoznanie i rozpoznanie różnicowe	195
11.5.6.	Leczenie	195
11.6.	Zespół antyfosfolipidowy – <i>Hanna Ługowska-Umer</i>	195
11.6.1.	Definicja	195
11.6.2.	Epidemiologia	195
11.6.3.	Etiopatogeneza	195
11.6.4.	Objawy kliniczne	196
11.6.5.	Rozpoznanie i rozpoznanie różnicowe	196
11.6.6.	Leczenie	196
	Piśmiennictwo	197
12.	Zapalenia małych naczyń skóry – <i>Magdalena Lange</i>	199
12.1.	Definicja i klasyfikacja zapaleń naczyń	199
12.2.	Leukocyto-klastyczne zapalenie naczyń skóry	203
12.2.1.	Definicja	203
12.2.2.	Epidemiologia	203
12.2.3.	Etiopatogeneza	203
12.2.4.	Objawy kliniczne	204
12.2.5.	Rozpoznanie i rozpoznanie różnicowe	205
12.2.6.	Leczenie	205
12.3.	Pokrzywka naczyńniowa	206
12.3.1.	Definicja	206
12.3.2.	Epidemiologia	206
12.3.3.	Etiopatogeneza	206

12.3.4.	Objawy kliniczne	206
12.2.5.	Rozpoznanie i rozpoznanie różnicowe	207
12.2.6.	Leczenie	208
	Piśmiennictwo	208
13.	Choroby pęcherzowe – <i>Wioletta Barańska-Rybak</i>	209
13.1.	Pęcherzyca	209
13.1.1.	Pęcherzyca zwykła	210
13.1.2.	Pęcherzyca liściasta	212
13.1.3.	Pęcherzyca paraneoplastyczna	212
13.2.	Pemfigoid	212
13.2.1.	Pemfigoid pęcherzowy	212
13.2.2.	Pemfigoid bliznowaciejący błon śluzowych	215
13.3.	Choroba Duhringa	216
13.4.	<i>Epidermolysis bullosa acquisita</i>	217
13.5.	Linijna IgA dermatoza pęcherzowa	219
13.5.1.	Objawy kliniczne	219
13.5.2.	Etiologia	219
13.5.3.	Leczenie	220
	Piśmiennictwo	220
14.	Nowotwory skóry	221
14.1.	Stany przednowotworowe skóry – <i>Michał Sobjanek, Martyna Stawińska</i>	221
14.1.1.	Rogowacenie słoneczne	221
14.1.2.	Róg skóry	224
14.1.3.	Posłoneczne zapalenie czerwieni wargowej	224
14.1.4.	Uszkodzenie porentgenowskie skóry	225
14.1.5.	Rogowacenie arsenowe lub wywołane produktami smoły pogazowej	226
14.1.6.	Skóra pergaminowa i barwnikowa	226
14.1.7.	<i>Epidermodysplasia verruciformis</i>	227
14.1.8.	Rogowacenie białe	228
14.2.	Wybrane łagodne nowotwory skóry – <i>Michał Sobjanek, Martyna Stawińska</i>	229
14.2.1.	Torbiele naskórkowe	229
14.2.2.	Brodawka łojotokowa	231
14.2.3.	Rogowiak kolczystokomórkowy	232
14.2.4.	Znamię łojowe	233
14.2.5.	Wrodzone znamiona barwnikowe	233
14.2.6.	Nabyte znamiona barwnikowe	234
14.2.7.	Znamię atypowe	235
14.2.8.	Zespół FAMMM	236
14.2.9.	Znamię Suttona	236
14.2.10.	Znamię Spitz	237
14.2.11.	Znamię Reeda	238
14.2.12.	Znamię błękitne	238
14.2.13.	Znamiona akralne	239
14.2.14.	Bliznowiec	240
14.2.15.	Włókniak miękki	240
14.2.16.	Włókniak twardy	241
14.2.17.	Naczyniak krwionośny dziecięcy	242

14.2.18.	Ziarniniak naczyńniowy	242
14.2.19.	Naczyniak rubinowy	242
14.2.20.	Tłuszczak	243
14.2.21.	Nerwiakowłókiak	244
14.3.	Nieczerniakowe nowotwory skóry	
	– <i>Michał Sobjanek, Martyna Sławińska</i>	244
14.3.1.	Rak podstawnomórkowy skóry	245
14.3.2.	Olbrzymi rak podstawnomórkowy skóry	249
14.3.3.	Rak kolczystokomórkowy skóry	250
14.4.	Czerniak – <i>Michał Sobjanek, Martyna Sławińska</i>	255
14.5.	Chłoniaki pierwotne skóry – <i>Małgorzata Sokołowska-Wojdyło</i>	262
14.6.	Mastocytoza – <i>Magdalena Lange</i>	271
	14.6.1. Definicja	271
	14.6.2. Epidemiologia	271
	14.6.3. Etiopatogeneza	271
	14.6.4. Objawy kliniczne	272
	14.6.5. Rozpoznanie i rozpoznawanie różnicowe	276
	14.6.6. Leczenie	277
	Piśmiennictwo	279
15.	Owrzodzenia podudzi – <i>Wioletta Barańska-Rybak, Dorota Mehrholz</i>	282
	15.1. Etiologia owrzodzeń	286
	15.2. Przewlekła niewydolność żylna	286
	15.3. Owrzodzenia tętnicze	293
	15.4. Owrzodzenia mieszane	294
	15.5. Leczenie miejscowe	295
	15.6. Oczyszczanie ran	295
	15.7. Kontrola infekcji w ranie	295
	15.8. Dobór opatrunku	297
	15.9. Pielęgnacja brzegów rany i otaczającej skóry	299
	15.10. Podsumowanie	299
	Piśmiennictwo	299
16.	Zmiany skórne w chorobach wewnętrznych	301
	16.1. Zmiany skórne w cukrzycy – <i>Monika Sikorska</i>	301
	16.1.1. Zespół stopy cukrzycowej	302
	16.1.2. Obumieranie tłuszczowate	303
	16.1.3. Rogowacenie ciemne	304
	16.1.4. Dermopatia cukrzycowa	305
	16.1.5. Obrzęk stwardniały skóry	306
	16.1.6. Choroba pęcherzowa w przebiegu cukrzycy	306
	16.2. Zmiany skórne w chorobach tarczycy – <i>Monika Sikorska</i>	307
	16.2.1. Niedoczynność tarczycy	308
	16.2.2. Nadczynność tarczycy	309
	16.3. Piodermia zgorzelinowa – <i>Wioletta Barańska-Rybak</i>	310
	16.3.1. Epidemiologia	310
	16.3.2. Etiopatogeneza	310
	16.3.3. Obraz kliniczny	311
	16.3.4. Leczenie	312
	16.4. Choroba przeszczep przeciw gospodarzowi – <i>Hanna Ługowska-Umer</i>	313
	16.4.1. Definicja	313

16.4.2.	Epidemiologia	313
16.4.3.	Etiologia i patogenezą	314
16.4.4.	Objawy kliniczne	314
16.4.5.	Rozpoznanie i rozpoznanie różnicowe	316
16.4.6.	Leczenie	316
16.5.	Rewelatory nowotworowe – <i>Izabela Błażewicz</i>	316
16.5.1.	Bezwzględne skórne zespoły paraneoplastyczne	317
16.5.2.	Względne skórne zespoły paraneoplastyczne	321
	Piśmiennictwo	323
17.	Zaburzenia rogowacenia – <i>Marta Stawczyk-Macieja</i>	324
17.1.	Grupa rybiej łuski	324
17.1.1.	Klasyfikacja	324
17.1.2.	Rybia łuska zwykła	327
17.1.3.	Rybia łuska sprzężona z chromosomem X o dziedziczeniu recesywnym	327
17.1.4.	Rybia łuska wrodzona o dziedziczeniu autosomalnym recesywnym	328
17.1.5.	Zespół Comela-Nethertona	328
17.2.	Grupa rogowców dłoni i stóp	329
17.2.1.	Rozlany epidermolityczny rogowiec dłoni i stóp	331
17.3.	Choroby przebiegające z dyskeratozą i akantolizą	332
17.3.1.	Choroba Dariera	332
17.3.2.	Choroba Hailey-Hailey	333
	Piśmiennictwo	334
18.	Terapia dermatologiczna	335
18.1.	Leczenie miejscowe – <i>Hanna Ługowska-Umer</i>	335
18.1.1.	Podłoża	336
18.1.2.	Wybrane grupy leków stosowanych miejscowo	337
18.2.	Leczenie ogólne – <i>Hanna Ługowska-Umer</i>	339
18.2.1.	Kortykosteroidy	339
18.2.2.	Leki immunosupresyjne	340
18.3.	Fototerapia – <i>Marta Stawczyk-Macieja, Aneta Szerkowska-Dobosz</i>	344
18.3.1.	Mechanizm działania fototerapii	345
18.3.2.	Sztuczne źródła światła	346
18.3.3.	Fototerapia	347
18.3.4.	Wskazania	348
18.3.5.	Ocena nadwrażliwości na UVR	348
18.3.6.	Zasady stosowania fototerapii i fotochemoterapii	349
18.4.	Kriochirurgia – <i>Martyna Sławińska</i>	351
18.4.1.	Definicja i zasada działania	351
18.4.2.	Wskazania	351
18.4.3.	Przeciwwskazania	353
18.4.4.	Techniki	353
18.5.	Elektrochirurgia – <i>Martyna Sławińska</i>	354
18.5.1.	Definicja i zasada działania	354
18.5.2.	Wskazania	355
18.5.3.	Przeciwwskazania	355
18.5.4.	Techniki	356
	Piśmiennictwo	357

19. Choroby przydatków	358
19.1. Choroby włosów – <i>Martyna Sławińska, Michał Sobjanek</i>	358
19.1.1. Podstawowe informacje o cyklu włosowym	358
19.1.2. Podejście diagnostyczne	359
19.1.3. Łysienie bliznowaciejące	359
19.1.4. Łysienie niebliznowaciejące	360
19.1.5. Nieprawidłowości w strukturze łodygi włosa	360
19.1.6. Łysienie niebliznowaciejące	362
19.1.7. Pierwotne łysienie bliznowaciejące z naciekiem limfocytowym	372
19.1.8. Pierwotne łysienie bliznowaciejące z naciekiem neutrofilowym	376
19.1.9. Pierwotne łysienie bliznowaciejące z naciekiem mieszanym	379
19.1.10. Nieprawidłowości w strukturze łodygi włosa	380
19.2. Choroby paznokci – <i>Michał Sobjanek</i>	381
19.2.1. Wybrane zaburzenia płytki paznokciowej	382
19.2.2. Wybrane inne schorzenia aparatu paznokciowego	389
Piśmiennictwo	392

CZĘŚĆ II

20. Kiła – <i>Iwona Rudnicka, Tomasz Pniewski, Sławomir Majewski</i>	397
20.1. Epidemiologia	397
20.2. Etiopatogeneza	398
20.3. Obraz kliniczny i przebieg choroby	399
20.4. Kiła wczesna	400
20.5. Kiła późna	411
20.6. Kiła ośrodkowego układu nerwowego	412
20.7. Kiła wrodzona	414
20.8. Badania diagnostyczne	416
20.8.1. Wykrywanie krętków białych	416
20.8.2. Kitowe odczyny serologiczne	417
20.8.3. Diagnostyka kiły wrodzonej	419
20.8.4. Badanie płynu mózgowo-rdzeniowego	420
20.9. Podstawy rozpoznania i różnicowanie	421
20.10. Leczenie i kontrola po leczeniu. Postępowanie epidemiologiczne	422
Piśmiennictwo	425
21. Wrzód miękki – <i>Iwona Rudnicka, Tomasz Pniewski</i>	427
21.1. Epidemiologia	427
21.2. Etiopatogeneza	427
21.3. Obraz kliniczny	427
21.4. Badania diagnostyczne	428
21.5. Podstawy rozpoznania	428
21.6. Różnicowanie	428
21.7. Leczenie	429
Piśmiennictwo	429
22. Ziarnica weneryczna pachwin – <i>Iwona Rudnicka, Tomasz Pniewski</i>	430
22.1. Epidemiologia	430

22.2.	Etiopatogeneza	431
22.3.	Objawy kliniczne	431
22.4.	Badania diagnostyczne	433
22.5.	Podstawy rozpoznania i różnicowanie	433
22.6.	Leczenie	434
	Piśmiennictwo	434
23.	Ziarniniak pachwinowy – <i>Iwona Rudnicka, Tomasz Pniewski</i>	436
23.1.	Epidemiologia	436
23.2.	Etiopatogeneza	436
23.3.	Objawy kliniczne	437
23.4.	Badania diagnostyczne	437
23.5.	Podstawy rozpoznania i różnicowanie	437
23.6.	Leczenie	438
	Piśmiennictwo	438
24.	Zapalenia cewki moczowej i szyjki macicy – <i>Beata Młynarczyk-Bonikowska</i>	439
24.1.	Epidemiologia	439
24.2.	Etiopatogeneza	440
24.3.	Obraz kliniczny	444
24.4.	Badania diagnostyczne	451
24.5.	Podstawy rozpoznania	452
24.6.	Różnicowanie	453
24.7.	Leczenie	453
24.8.	Podsumowanie	458
	Piśmiennictwo	459
25.	Opryszczka narządów płciowych – <i>Sławomir Majewski, Iwona Rudnicka</i>	461
25.1.	Obraz kliniczny	462
	25.1.1. Najważniejsze informacje dla pacjentów z opryszczką genitalną	465
25.2.	Opryszczka genitalna u kobiet ciężarnych	466
25.3.	Zapobieganie zakażeniom HSV w ciąży	469
25.4.	Opryszczka noworodkowa	469
	Piśmiennictwo	470
26.	Zmiany okolic narządów płciowych związane z zakażeniem HPV – <i>Sławomir Majewski, Tomasz Pniewski, Iwona Rudnicka</i>	472
26.1.	Brodawki płciowe	474
	26.1.1. Epidemiologia	474
	26.1.2. Etiopatogeneza	474
	26.1.3. Obraz kliniczny	474
	26.1.4. Badania diagnostyczne	478
	26.1.5. Podstawy rozpoznania i różnicowanie	479
	26.1.6. Leczenie	479
26.2.	<i>Bowenoid papulosis</i>	480
	26.2.1. Epidemiologia	480
	26.2.2. Etiopatogeneza	481
	26.2.3. Obraz kliniczny	481
	26.2.4. Badania diagnostyczne	481

26.2.5.	Podstawy rozpoznania i różnicowanie	481
26.2.6.	Leczenie	482
26.3.	Choroba Bowena/Erytroplazja Queyrata	482
26.3.1.	Epidemiologia	482
26.3.2.	Etiopatogeneza	482
26.3.3.	Obraz kliniczny	482
26.3.4.	Badania diagnostyczne	483
26.3.5.	Podstawy rozpoznania i różnicowanie	484
26.3.6.	Leczenie	484
26.4.	Rak sromu, rak prącia i rak odbytu	484
26.4.1.	Epidemiologia	484
26.4.2.	Etiopatogeneza	485
26.4.3.	Obraz kliniczny	485
26.4.4.	Badania diagnostyczne	487
26.4.5.	Podstawy rozpoznania i różnicowanie	487
26.4.6.	Leczenie	487
26.5.	Szczepienia przeciw genitalnym typom HPV	488
	Piśmiennictwo	489
27.	Zmiany skórne i na błonach śluzowych w przebiegu zakażenia HIV	
	– Sławomir Majewski, Iwona Rudnicka, Tomasz Pniewski	491
27.1.	Epidemiologia	491
27.2.	Etiopatogeneza	492
27.3.	Obraz kliniczny	493
27.3.1.	Kategoria kliniczna A	494
27.3.2.	Kategoria kliniczna B	496
27.3.3.	Kategoria kliniczna C	497
27.4.	Najczęstsze zmiany skórne i na błonach śluzowych w przebiegu HIV/AIDS	497
27.4.1.	Zakażenia bakteryjne	497
27.4.2.	Zakażenia wirusowe	499
27.4.3.	Grzybice skóry i błon śluzowych	504
27.4.4.	Zakażenia pasożytnicze skóry	506
27.4.5.	Mięsak Kaposiego	507
27.4.6.	Zmiany polekowe	508
27.4.7.	Zespół zapalny rekonstrukcji immunologicznej	509
27.5.	Badania diagnostyczne	510
27.6.	Podstawy rozpoznania i różnicowanie	510
27.7.	Leczenie i profilaktyka zakażeń HIV	510
27.7.1.	Leczenie	510
27.7.2.	Profilaktyka przed ekspozycją	511
27.7.3.	Profilaktyka po ekspozycji	511
27.7.4.	Profilaktyka transmisji wertykalnej HIV	512
	Piśmiennictwo	513
	Skorowidz	515